

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 144/16

V Lucemburku dne 21. prosince 2016

Rozsudek ve spojených věcech C-154/15 Francisco
Gutiérrez Naranjo v. Cajasur Banco SAU, C-307/15 Ana María Palacios
Martínez v. Banco Bilbao Vizcaya Argentaria SA a C-308/15
Banco Popular Español SA v. Emilio Irlés López a Teresa Torres Andreu

**Španělská judikatura, která omezuje časové účinky neplatnosti ujednání
o minimální úrokové sazbě, jež byla ve Španělsku vložena do spotřebitelských
smluv o hypotečním úvěru, není v souladu s unijním právem**

*Takové omezení způsobuje, že ochrana spotřebitelů je neúplná a nedostatečná a nemůže
představovat odpovídající a účinný prostředek zabráňující dalšímu používání zneužívajících
ujednání*

Ve Španělsku řada jednotlivců zahájila soudní řízení vůči finančním institucím, v nichž se domáhala určení, že ujednání o minimální úrokové sazbě obsažená ve smlouvách o hypotečním úvěru uzavíraných se spotřebiteli jsou zneužívající, a spotřebitelé jimi tedy nejsou vázáni. Dotčená ujednání stanoví, že i když se úroková sazba sníží pod určitou hranici (neboli „práh“) vymezenou ve smlouvě, spotřebitel nadále platí minimální úroky, které odpovídají této hranici, a nemůže využít sazby nižší, než je tato hranice.

V rozsudku ze dne 9. května 2013 Tribunal Supremo (Nejvyšší soud, Španělsko) kvalifikoval ujednání o minimální úrokové sazbě jako zneužívající, neboť spotřebitelé nebyli odpovídajícím způsobem informováni o hospodářské a právní zátěži, kterou na ně tato ujednání kladou. Tribunal Supremo se nicméně rozhodl omezit časové účinky určení neplatnosti těchto ujednání tak, že tyto účinky působí nikoliv zpětně, nýbrž až od data vyhlášení rozsudku.

Spotřebitelé dotčení těmito ujednáními se domáhají vrácení částek, které dle jejich názoru bezdůvodně uhradili finančním institucím od data uzavření svých úvěrových smluv. V řízeních o těchto nárocích se Juzgado de lo Mercantil n° 1 Granada (obchodní soud č. 1 v Granadě, Španělsko) a Audiencia Provincial de Alicante (oblastní soud v Alicante, Španělsko) tážou Soudního dvora, zda omezení restitučních účinků určení neplatnosti na období od vyhlášení rozsudku Tribunal Supremo je v souladu se směrnicí o zneužívajících ujednáních¹, vzhledem k tomu, že podle této směrnice taková ujednání spotřebitele nezavazují.

V dnešním rozsudku má Soudní dvůr za to, že unijní právo brání vnitrostátní judikatuře, podle které jsou restituční účinky spojené s neplatností zneužívajícího ujednání omezeny na částky, které byly bezdůvodně uhrazeny po vyhlášení rozhodnutí, v němž byla soudem určena zneužívající povaha ujednání.

Soudní dvůr nejdříve připomíná, že podle směrnice nesmí být zneužívající ujednání závazná pro spotřebitele za podmínek stanovených právem členských států, přičemž je na těchto státech, aby stanovily odpovídající a účinné prostředky zabráňující dalšímu používání zneužívajících ujednání. Soudní dvůr vysvětluje, že vnitrostátní soud musí jednoduše neaplikovat zneužívající ujednání tak, aby bylo považováno za ujednání, které nikdy neexistovalo, a nemůže být tedy vůči spotřebiteli závazné. **Důsledkem rozhodnutí o zneužívající povaze musí být obnovení situace spotřebitele, ve které by se nacházel, kdyby toto ujednání nebylo sjednáno.** Rozhodnutí o zneužívající povaze ujednání o minimální úrokové sazbě musí tudíž umožňovat vrácení prospěchu, který k tíži spotřebitele neoprávněně získal prodávající nebo poskytovatel.

¹ Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách (Úř. věst. L 95, s. 2; Zvl. vyd. 15/02, s. 288).

Soudní dvůr má za to, že Tribunal Supremo mohl rozhodnout, že v zájmu právní jistoty nemá jeho rozsudek vliv na situace, o nichž bylo rozhodnuto v předchozích soudních rozhodnutích zakládajících překážku věci pravomocně rozsouzené. Unijní právo totiž nemůže ukládat vnitrostátnímu soudu, aby nepoužil vnitrostátní procesní pravidla.

Vzhledem k **základnímu požadavku jednotného a všeobecného použití unijního práva**, je však jen na Soudním dvoře, aby rozhodl o časovém omezení svého výkladu unijního pravidla. Soudní dvůr v tomto ohledu upřesňuje, že podmínky stanovené vnitrostátním právem, nesmí narušit ochranu spotřebitelů zaručenou směrnicí.

Omezení časových účinků neplatnosti ujednání o minimální úrokové sazbě však zbavuje španělské spotřebitele, jež uzavřeli před datem vyhlášení rozsudku Tribunal Supremo smlouvu o hypotečním úvěru nároku na získání částek, které bezdůvodně uhradili bankovním institucím, nazpět. Z tohoto **časového omezení tedy vyplývá neúplná a nedostatečná ochrana spotřebitelů, která nemůže být – jak vyžaduje směrnice – odpovídajícím a účinným prostředkem zabraňujícím dalšímu používání zneužívajících ujednání.**

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) rozsudku se zveřejňuje na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlášení rozsudku je dostupný na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106